

2016

ОЦЕНКА И ОЧАКВАНИЯ КЪМ ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ
ОРГАНИЗАЦИИ НА МАГИСТРАТИТЕ

GLOBAL METRICS Ltd.

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION

Фондация Америка за България

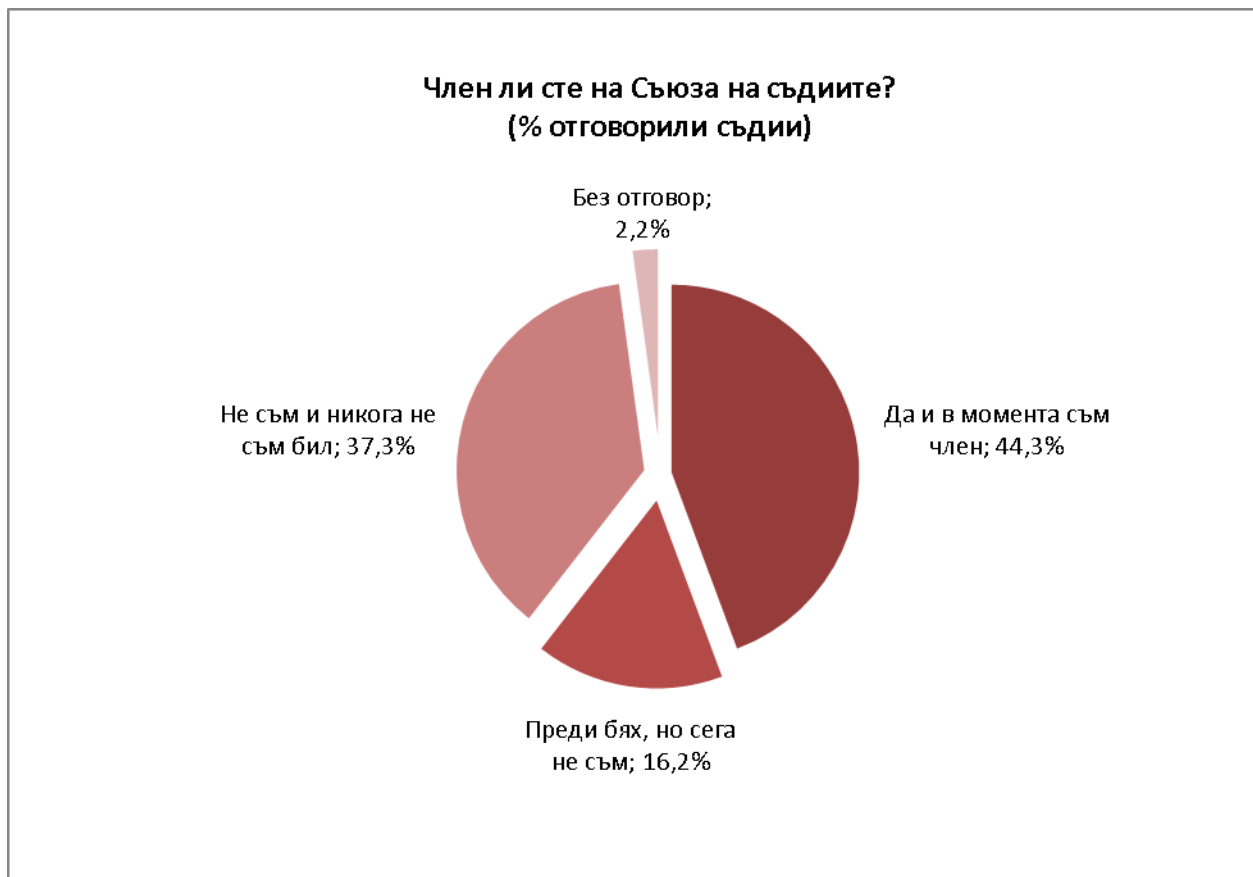
Представените в настоящия анализ данни са част от проучване „Нагласи на магистратите за реформи в съдебната система в България“. Проучването е осъществено по поръчка на Българския институт за правни инициативи с финансовата подкрепа на фондация „Америка за България“ и е проведено в рамките на проект „Инициатива за прозрачни съдебни назначения“.

Изследването е проведено в периода май-юни 2016 г. и обхваща общо 606 магистрати на територията на цялата страна, които са дали своите отговори на въпроси, свързани с реформите в българския съд и прокуратура. Интервюираните са споделили и мнения по актуалните тенденции за изменения в Закона за съдебната власт, подложени на обсъждане в Народното събрание.

В настоящият анализ са представени само въпросите, които касаят професионалните организации на съдии и прокурори и очакванията към тях. Методологията на изследването включва посочване на един от няколко предварително зададени отговора на въпрос, а също и изразяване на оценка за дадено твърдение по посочена скала.

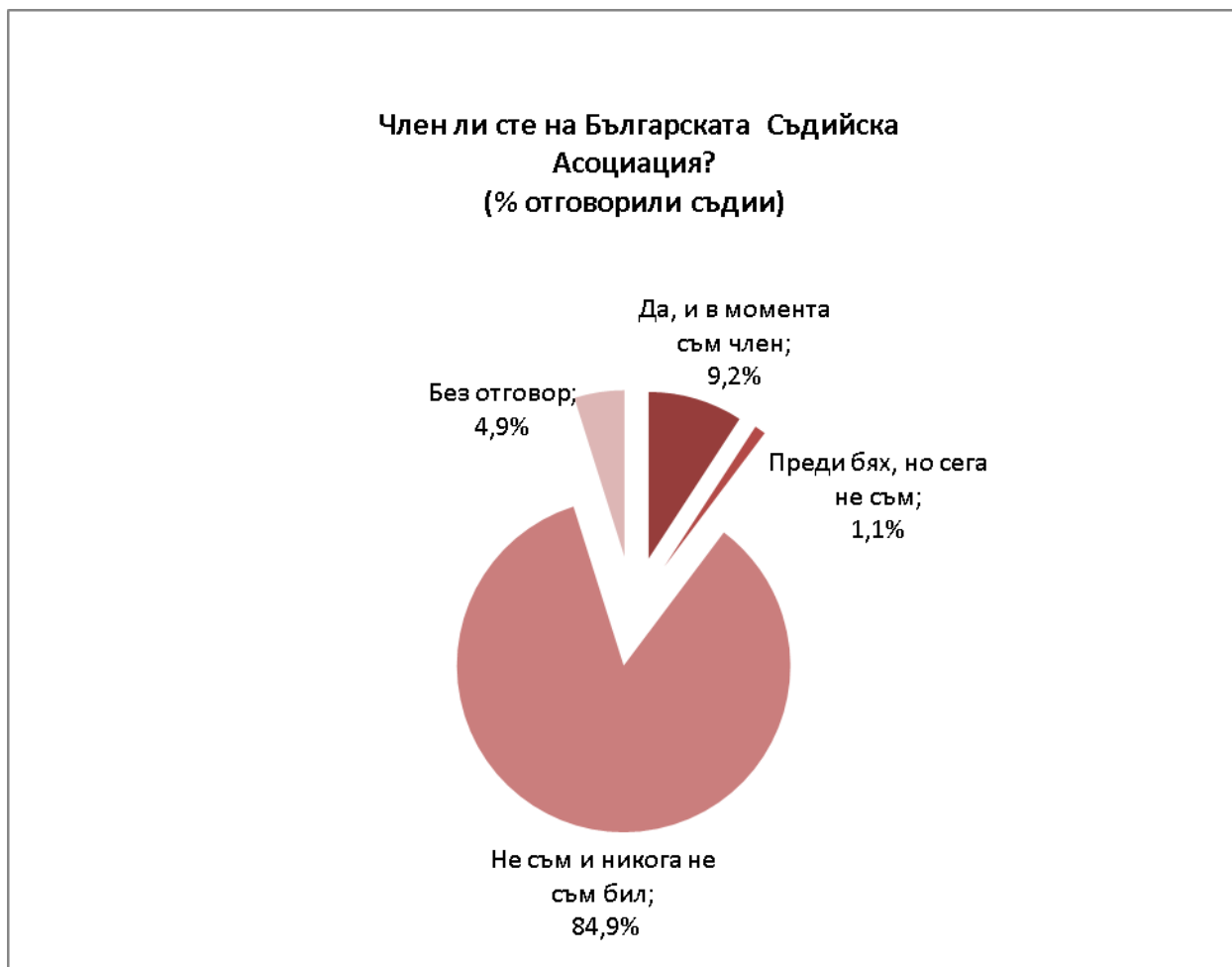
РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО

Данните от проведеното изследване сред съдии и прокурори показва по-скоро умерена активност по отношение на членство в професионални организации. Общо 47% от съдиите членуват в поне една от двете съществуващи професионални организации (Съюзът на съдиите в България и Българската съдийска асоциация). Двете организации обаче имат напълно различна членска маса – докато в Съюза на съдиите членуват около 44% от съдиите, в Българската съдийска асоциация членуват едва 9%. Поради по-големият членски състав и по-дългото съществуване, отливът от Съюзът на съдиите е по-голям (около 16% от съдиите преди време са били членове, а в момента не са), докато Българската съдийска асоциация има по-малка членска маса, създадена е сравнително скоро и отливът е в рамките на около една десета спрямо актуалния брой на членовете.

Приблизително 40% от интервюираните никога не са били членове на Съюза на съдиите, докато по отношение на Българската съдийска асоциация този дял е още по-висок - почти 90%. Това показва, че Българската съдийска асоциация не си е поставила за цел или не е

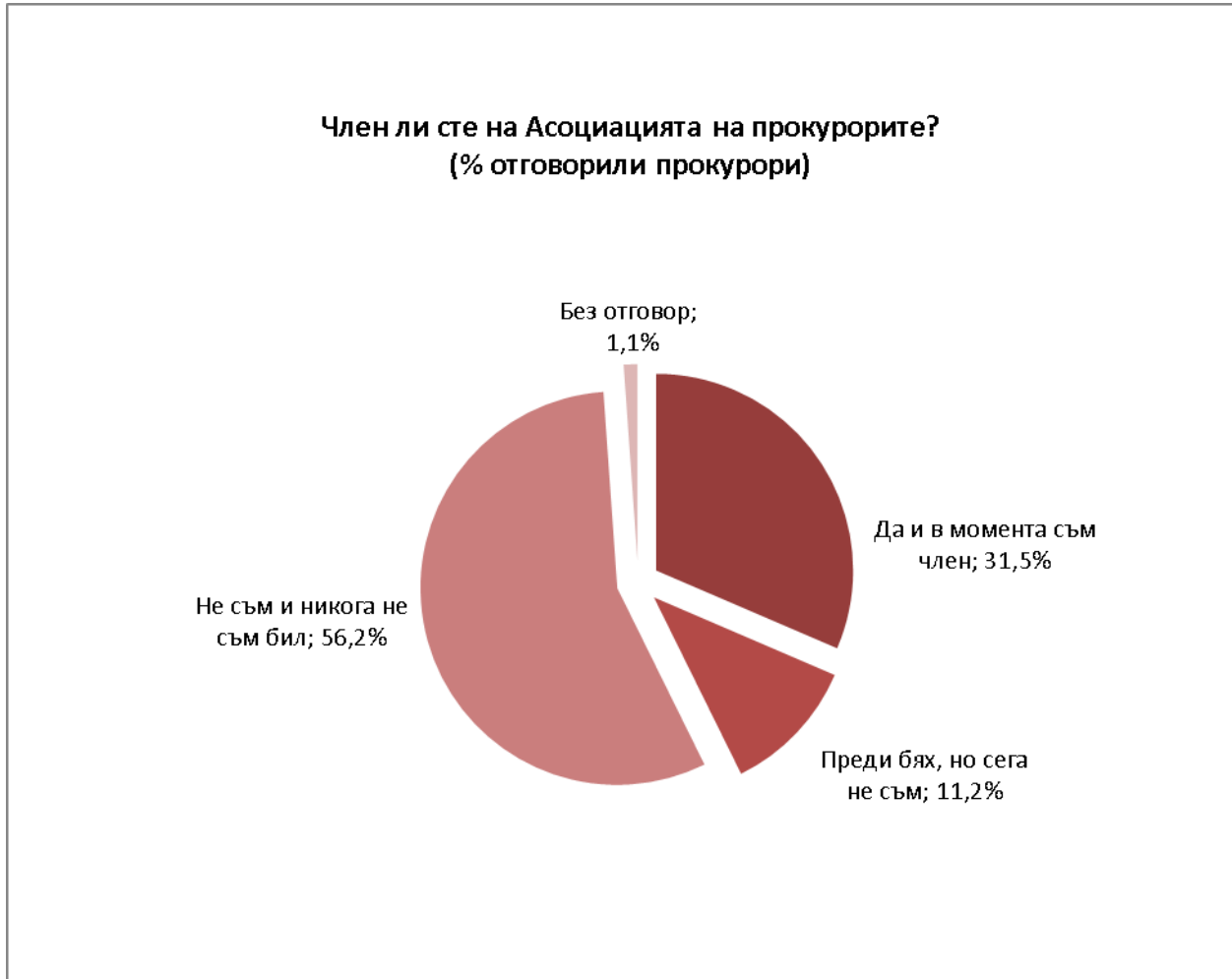
успяла да се превърне в организация, която дава по-широко представителство на професионалната група на съдиите.

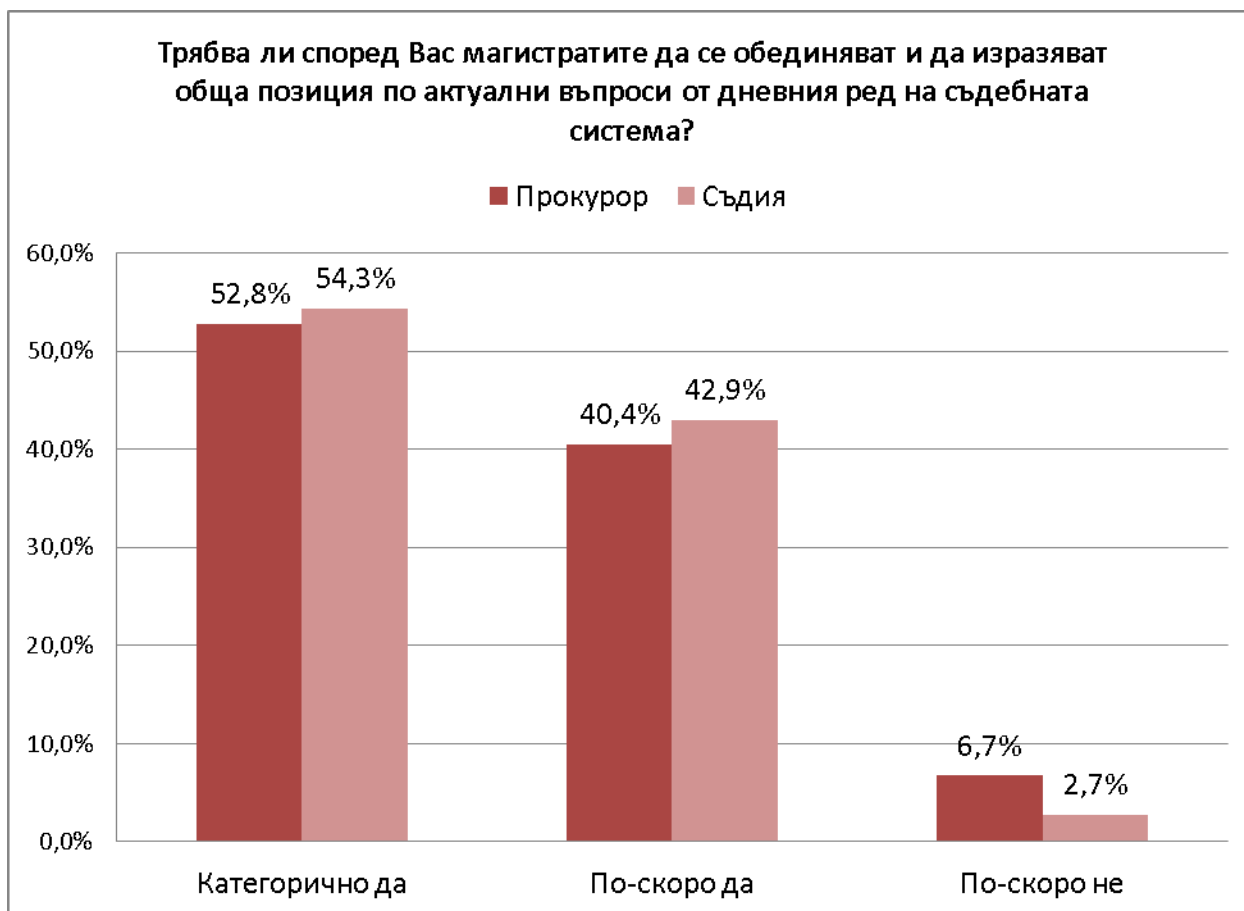
Няма никакъв отчетлив профил какви са членовете на двете организации. Те са разпределено равномерно във всички нива и групи на съда и във всички съдебни райони – както в районните, така и в окръжните, апелативните и върховните съдилища, сред редовите съдии и сред тези, заемащи административни позиции.

Прокурорите също показват ниска степен на участие - едва 31,5% от тях са членове на Асоциацията на прокурорите. Активността на членството не се е променила спрямо 2014 г. Проведеното тогава изследване сред прокурорите открояваше сходен дял членове. Отливът от Асоциацията на прокурорите също е сходен с този на Съюза на съдиите. И при

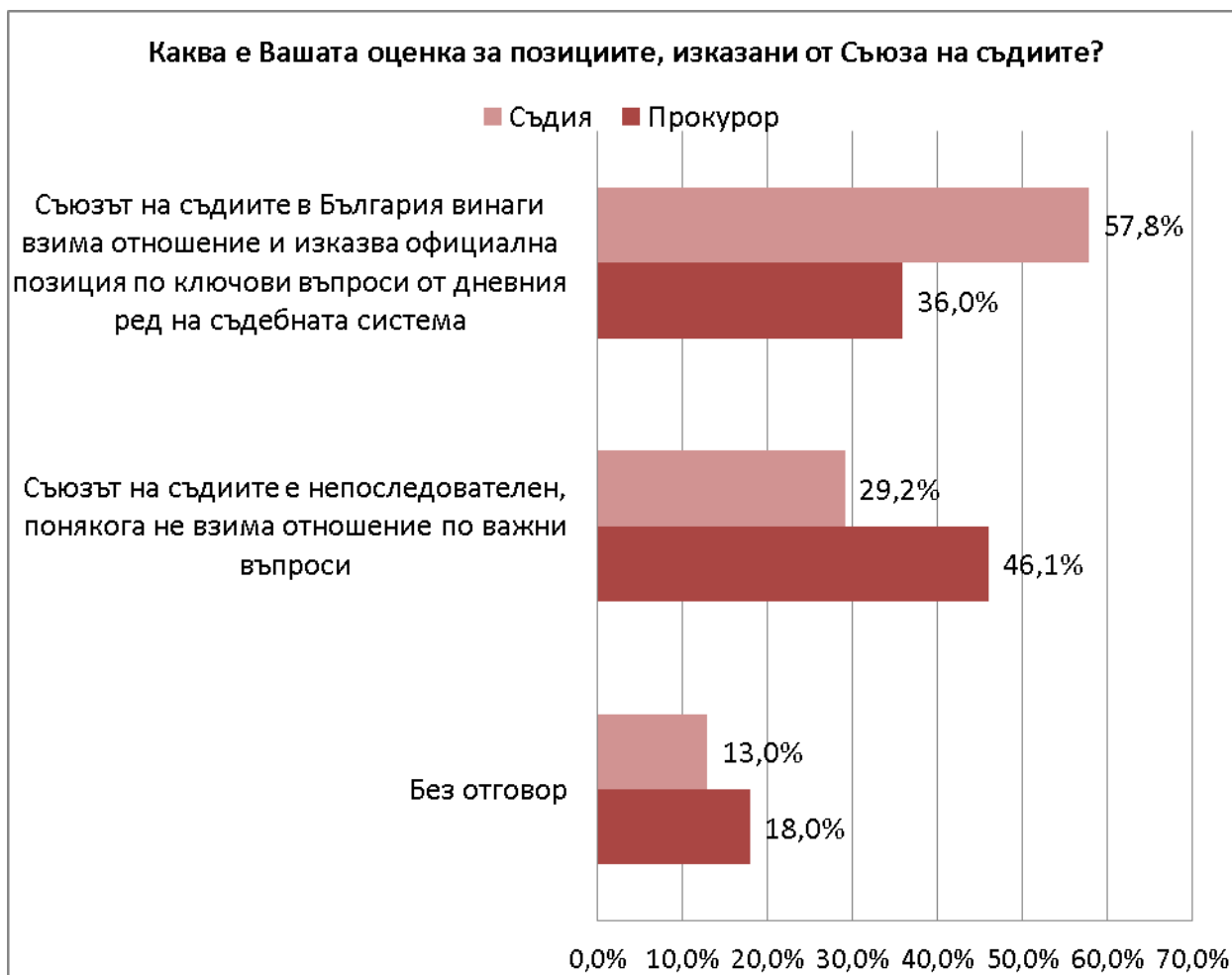
двете организации отливът е в рамките на около една четвърт спрямо съвкупната за целия период членска маса (всички някога членували).

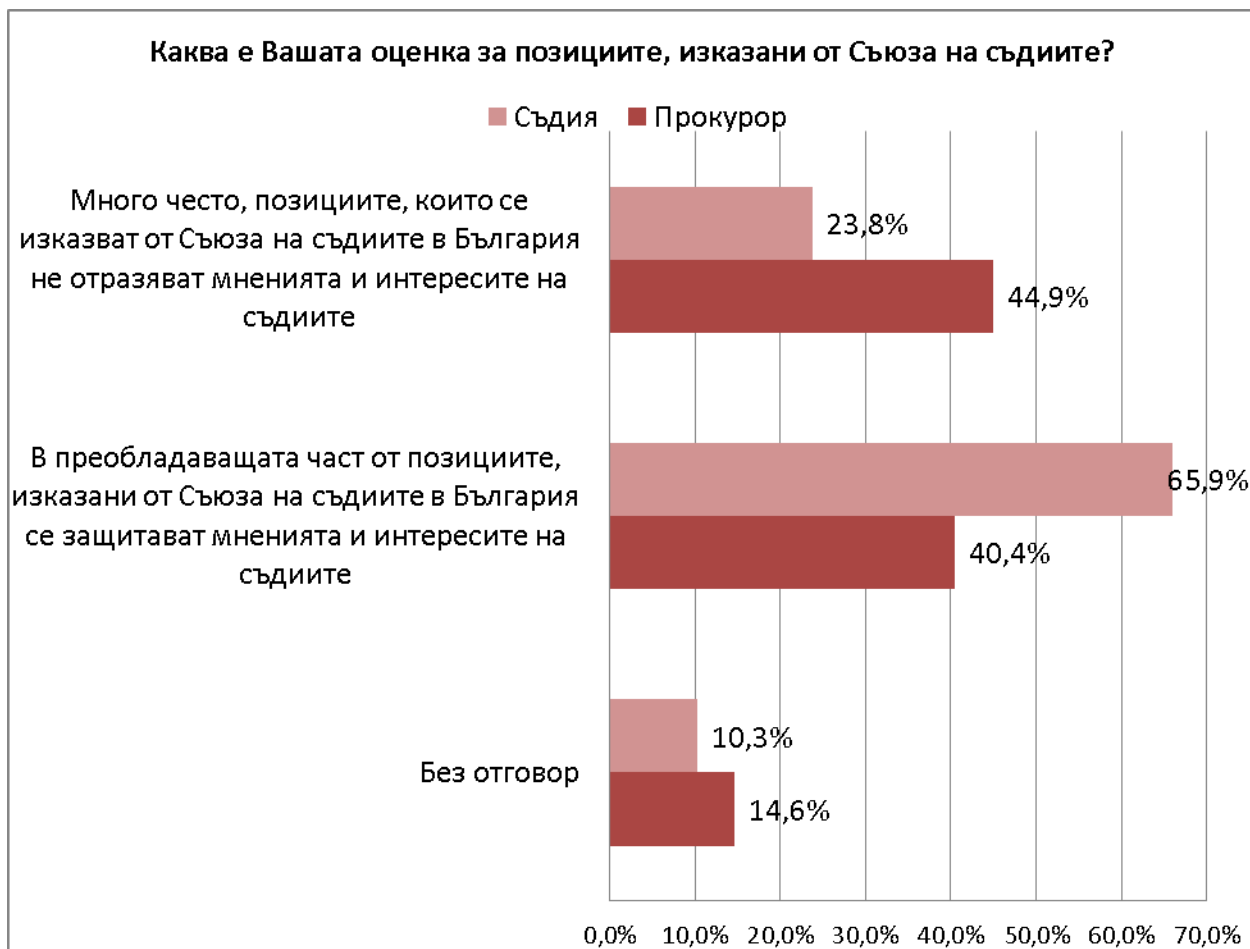
И двете професионални групи изразяват много висока степен на съгласие, че магистратите трябва да се обединяват и да изразяват обща позиция по актуални въпроси от дневния ред на съдебната система. Около 53-54% от магистратите категорично подкрепят тази позиция, докато 40-43% изразяват по-умерено мнение („по-скоро съгласни“). Прокурорите и съдиите не се различават значително по отговорите, които са дали и в еднакво висока степен подкрепят изразяването на общи становища от професионалната общност.

В рамките на изследването прокурорите и съдиите бяха помолени да дадат своите оценки за активността на професионалните организации по ключови въпроси от дневния ред на съдебната система и за това до колко изказваните позиции отразяват мнението на професионалната общност. Данните показват разминаване в мненията на двете групи респонденти. Преобладаващата част от съдиите (57,8%) смятат, че Съюзът на съдиите в България винаги взима отношение и изказва официална позиция по ключови въпроси от дневния ред на съдебната система, а значително по-малък процент от прокурорите (36%) подкрепя това твърдение. Аналогично на това голям процент от прокурорите (46,1%) посочва, че Съюзът на съдиите е непоследователен и, че понякога не взима отношение по важни въпроси. В сравнение с прокурорската извадка, близо два пъти по-малко съдии (29,2%) подкрепят това становище. Прокурорите, които не са дали оценка на тези позиции са 18%, а съдиите 13%.

Същите разминавания в мненията се забелязват и в следващата група твърдения. 44,9% от прокурорите са на мнение, че много често позициите, които се изказват от Съюза на съдиите в България не отразяват мненията и интересите на съдиите срещу 23,8% от съдиите. Така 65,9% от съдиите и 40,4% от прокурорите смятат, че преобладаващата част от позициите, изказани от Съюза на съдиите в България защитават мненията и интересите на съдиите. Високият процент подкрепа на това твърдение показват, че Съюзът на съдиите в България е успял да консолидира мненията на професионалната съдийска общност и да изразява обща позиция по ключови и важни въпроси на съдебната система и отразяват мненията и интересите на съдиите. Тук отново забелязваме по-голям процент неотговорили прокурори (14,6%) от неотговорили съдии (10,3%).

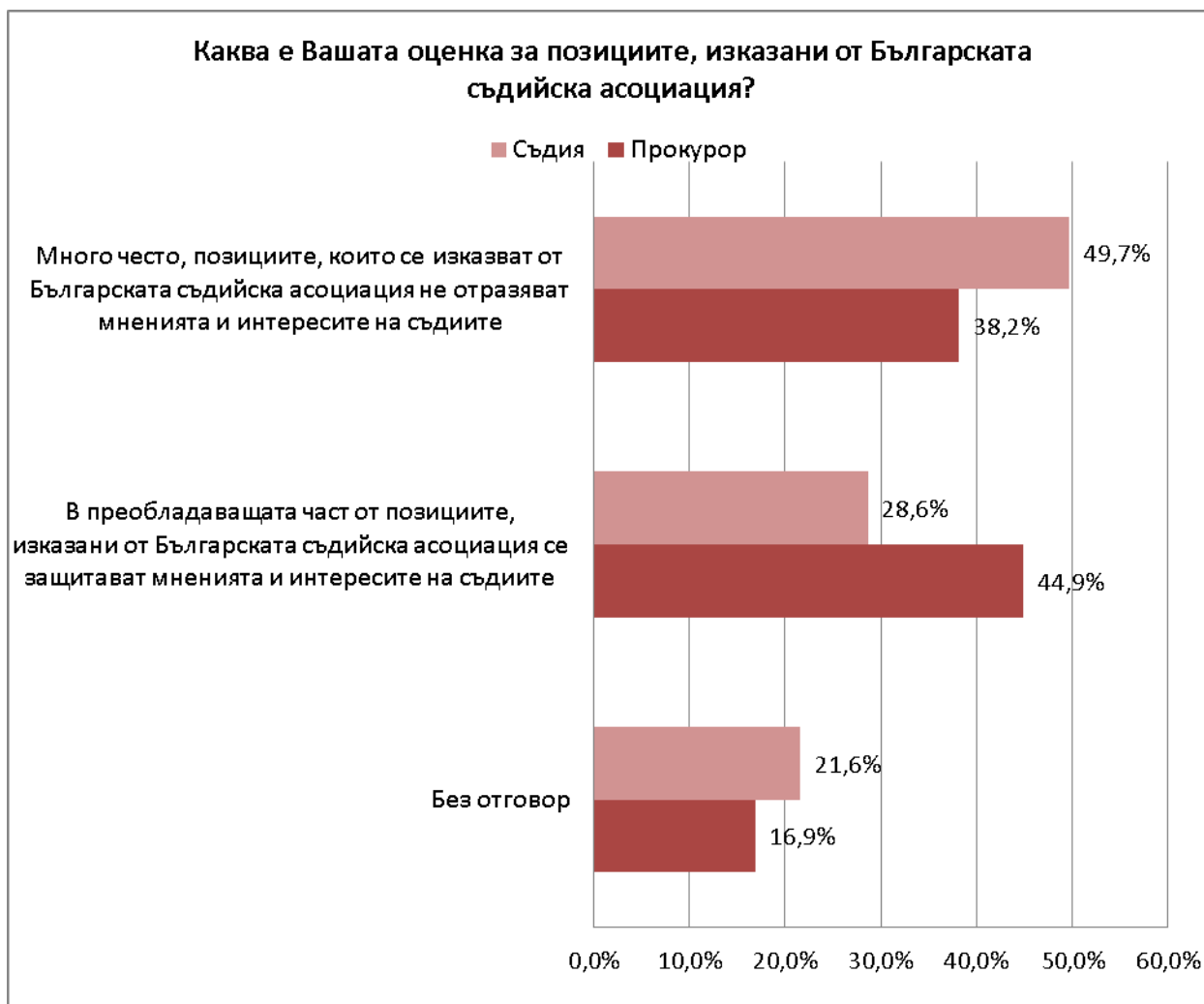

В следващата група мнения, изразени за Българската съдийска асоциация, забелязваме по-голям процент положителни отговори от страна на прокурорите, но твърде малко от страна на съдиите. 36% от прокурорите и 22,6% от съдиите смятат, че Българската съдийска асоциация винаги взима отношение и изказва официална позиция по ключови въпроси от дневния ред на съдебната система, а **55,1% от съдиите и 41,6% от прокурорите са на мнение, че асоциацията е непоследователна и, че понякога не взима отношение по важни въпроси.** Процентът на неотговорили за двете групи не се разминава значително- 22,7% от съдиите и 22,5% не изразяват нито подкрепа, нито отхвърляне на това твърдение. Но както можем да видим от мненията на магистратите по-скоро доминират мненията за непоследователност и липса на принципна позиция, имидж, доста коренно различен от този на Съюза на съдиите.

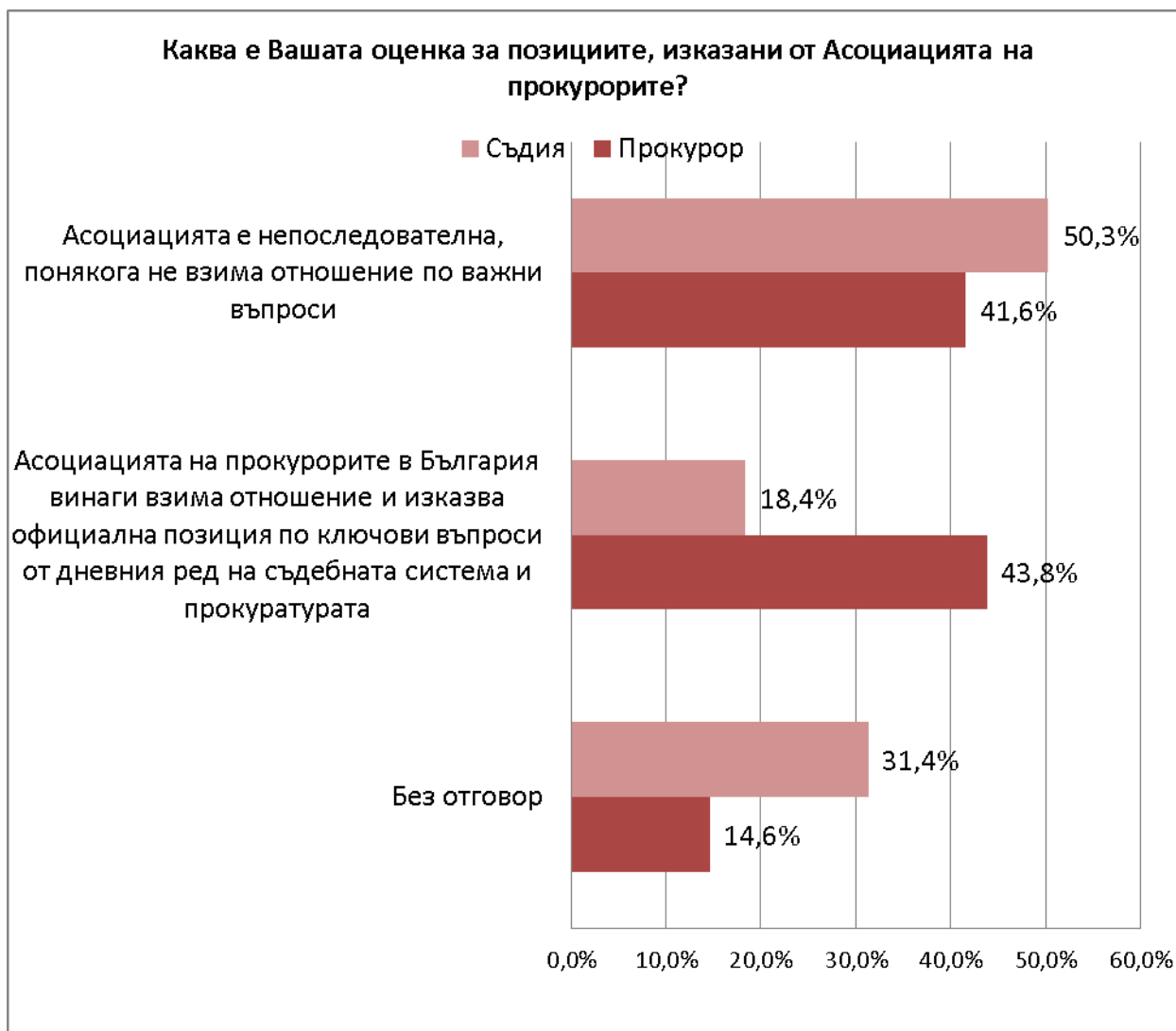

44,9% от прокурорите са на мнение, че в преобладаваща част от позициите, които се изказват от Българската съдийска асоциация се защитават мненията и интересите на съдиите, докато едва 28,6 % от съдиите подкрепят това мнение.

Разминаванията, които се забелязват по отношение на дадените оценки на позиции на Българската съдийска асоциация и Съюза на съдиите може да се обясни с факта, Съюзът на съдиите се е утвърдил като авторитетна професионална организация и активен участник в публичния дебат за съдебната реформа, важен фактор за защита интересите на съдийската общност, докато в имиджов план Българската съдийска асоциация има по-спорни оценки и много слаба подкрепа. Нещо повече, според преобладаващата част от съдиите (50%) мненията, изказани от ръководството на Българската съдийска асоциация не отразяват мненията и интересите на съдиите.

Същите групи твърдения бяха дадени за оценка и по отношение на дейността на Асоциацията на прокурорите. Тенденцията е същата - по-голяма част от прокурорите дават положителни оценки: 43,8% докато едва 18,4% от съдиите смятат, че Асоциацията на прокурорите в България винаги взима отношение и изказва обща позиция по ключови въпроси от дневния ред на съдебната система и прокуратурата. Едновременно с това, не малък процент от прокурорите (41,6%) също са на мнение, че асоциацията е непоследователна и, че понякога не взима отношение по важни въпроси. Спрямо 2014 г. мненията за Асоциацията на прокурорите са се подобрили. Ако през 2014 г. 48% са били на мнение, че организацията е непоследователна, а 33%, са смятали, че тя винаги взима отношение по важните въпроси, днес 42% смятат, че е непоследователна, а 44% посочват, че взима отношение и изказва становище по ключови въпроси на съдебната система и прокуратурата.

Приблизително равен дял прокурори (37,1%) и съдии (37,8%) са на мнение, че много често позициите, които се изказват от Асоциацията не отразяват мненията и интересите на прокурорите. В същото време по-голям процент прокурори (49,4%) отколкото съдии (28,6%) смята, че Асоциацията в преобладаващата част от позициите защитава мненията и интересите на прокурорите. И при двете групи твърдения по-голям дял неотговорили има сред съдиите, вероятно, защото нямат пряко отношение към дейността на Асоциацията на прокурорите в България. Ако трябва да се направи сравнение със Съюза на съдиите е видно все пак, че значително по-голяма част от магистратите смятат, че Съюза на съдиите в България защитава интересите на съдийката гилдия в сравнение с дела на магистратите, които смятат, че Асоциацията на прокурорите успява да изрази и да защитава интересите на прокурорите.

Въпреки различният начин, по който се представят организациите, магистратите категорично подкрепят съществуването на професионалните организации и намират ролята им за отстояване на професионалните интереси и активно участие в публичния дебат на съдебната реформа за много важна. Според преобладаващата част от интервюираните, магистратите трябва да се обединяват и да изразяват обща позиция по актуални въпроси от дневния ред на съдебната система. Тази осъзнатост на ролята на професионалните организации е много важна предпоставка за активизиране на тяхната работа и превръщането им във важен фактор в процеса.